

YOUTUBE'UN MAHREMİYET AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: “DAMLA ALTUN KANALI”NIN BETİMSSEL ANALİZİ

Uğur ARSLAN¹Cem ÇETİN²

Öz

Mahremiyet; tarihsel süreç içerisinde bireylerin özel alanı, gizliliği gibi kavramlarla tanımlanmış ve her dönem üzerine çokça tartışılan, dönüşen bir olgu haline gelmiştir. Özellikle yeni iletişim teknolojilerinin gelişimi, Web 2.0'nin sağladığı imkânlar ile birlikte iletişimi, yayıncılığı ve kitlelere ulaşmayı son derece kolay bir duruma getirmektedir. Bu durum mahremiyet çizgisinin belirsizleşmesine neden olmakta ve bireyler şöhret ve para kazanma gibi amaçlar doğrultusunda en temel haklardan biri olan, özel hayat ve mahremiyetini yok ederek şeffaflaştırmaktadır. Bugün bireylerin kişisel veri ve mahremiyeti, bizzat bireylerin rızası ve teşhiri ile kamusal alanda, sosyal medya platformlarında sergilenmektedir. Video paylaşım sitesi olan YouTube da bu platformların önde gelenlerindedir. Kullanıcılara ücretsiz bir şekilde kendi kanalına sahip olma, yayın oluşturma ve paylaşma imkânı veren YouTube, abone ve izlenme sayısı belli bir sayıya ulaşan kullanıcılara ücret ödemektedir. Daha fazla izlenmenin ve abone sahibi olmanın daha fazla para kazanma anlamına geldiği platformda kullanıcılar, kitlelerin dikkatini çekmek adına özel alan ve mahremiyetini her geçen gün daha da yitirmektedir. Çalışmada örneklem olarak YouTuber Damla Altun Kanalı seçilmiştir. Çalışmanın problemi; YouTuber Damla Altun özel hayat ve mahremiyetini içeren içerikler yapmakta ve özel alanı kamusal haline gelmektedir. Altun, özel hayat ve mahremiyeti bizzat gönüllü bir şekilde ortadan kaldırmaktadır. Çalışmada yöntem olarak betimsel analiz kullanılacaktır. Bu çalışmada ünlü YouTuber Damla Altun'un videoları, mahremiyet açısından incelenmiş; bilgi, beden ve mekân mahremiyeti açısından ihlaller tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mahremiyet, Gözetim, Web 2.0, Sosyal Medya, YouTube

Jel Kodları: L82

¹**Sorumlu Yazar:** Öğr. Gör., Dicle Üniversitesi, ugur_arslan16@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6597-0612.

²Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, ccetin@marmara.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7944-3530.

***Atıf/ Citation:** Arslan, U. & Çetin, C. (2023). YouTube'un mahremiyet açısından değerlendirilmesi: "Damla altun kanalı"nın betimsel analizi, *Dicle Akademi Dergisi*, 3(2), 197-212.

** Bu çalışma için Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırma Etik Kurul Komisyonundan 14/06/2023 tarihli 2023-63 sayılı etik kurul onayı alınmıştır.

EVALUATION OF YOUTUBE IN TERMS OF PRIVACY: A DESCRIPTIVE ANALYSIS OF DAMLA ALTUN CHANNEL

Abstract

Privacy; in the historical process, the private space of individuals has been defined with concepts such as privacy and has become a transforming phenomenon that has been widely discussed in every period. Especially the development of new communication technologies, Communication, broadcasting and reaching the masses with the opportunities provided by Web 2.0 make it very easy to reach the privacy line, and in line with the aims such as fame and money, one of the most basic rights of individuals; it destroys private life and privacy and makes it transparent. Today, personal data and privacy of individuals are displayed on social media platforms in the public sphere with the consent and display of individuals themselves. YouTube, which is a video sharing site, is one of the leading of these platforms. YouTube, which allows users to have their own channel, create and share their own channels free of charge, pays a fee to users who reach a certain number of subscribers and views. On the platform, where more views and subscribers mean more money, users are destroying their private space and privacy more and more every day in order to attract the attention of the masses. In this study, the videos of the famous YouTuber Damla Altun were examined in terms of privacy, and violations of information, body and space privacy were determined.

Keywords: Privacy, Surveillance, Web 2.0, Social Media, YouTube

Jel Codes: L82

EXTENDED SUMMARY

Introduction

Privacy means the fact that the individual does not want to share with other individuals, is carefully avoided from others, is autonomous and needs to be protected both in terms of body and space, is untouchable and hidden (Poyraz, 2020, s. 22). Private life and confidentiality are also expressed as "the area where the individual can be alone with himself, think and act as he wishes, and decide when, where and under what conditions he will communicate with other individuals" (Yüksel, 2003, s. 182). Privacy is a key element in protecting the individual's reputation in society and ensuring the control of personal information. Because protecting the privacy of individuals; It is extremely important for the prestige in the public sphere, the individual's self-realization, and academic and commercial success (Lokke, 2020, s. 20).

The perception of privacy varies from person to person and from culture to culture. While any behavior is considered natural in one society, it may be considered a violation of privacy in another society. Aries and Duby list places that provide relationships with other individuals, personal belongings that are symbols of love, affection and friendship, portraits, letters, memories and diaries as examples of privacy (Aries & Duby, 2006, s. 233-234). Solove collects privacy under six headings. These; The right to be alone, limiting the individual's access to information about himself, privacy, control over personal information, protection of individuality, and the distance of spousal relationships

towards intimacy (Solove, 2002, s. 1092). Types of privacy; It is discussed under three headings: information, physical and spatial privacy. Individuals have the right to control under these three headings and this right to control must be protected. Sharings made by individuals in public spaces during times of socialization should not mean that their privacy may be violated. The privacy limit should not be exceeded without the individual's permission. In summary, privacy is the right of individuals to live as they wish (Arık & Arık, 2020, s. 449).

Method

The study aims to reveal how the perception of privacy changes and becomes unclear on YouTube and how the private space of individuals turns into a public space. What makes the study important is that it will contribute to the literature on YouTube and privacy. Within the scope of the study, YouTuber Damla Altun's videos in August 2023 were determined as a sample and these videos were examined in terms of privacy. Damla Altun channel was chosen as a sample in the study because it has a significant number of subscribers (758 thousand) and contains many examples on the subject. The research questions of the study are as follows:

Question 1: Does Damla Altun pay attention to privacy and confidentiality when creating her content?

Question 2: What are the violations of information, body and space privacy in Damla Altun Channel?

Descriptive analysis was chosen as the method in the study because it was qualitative. According to Yıldırım and Şimşek, descriptive analysis consists of four stages (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 256):

1. Creating a framework for descriptive analysis: A framework for data analysis is created based on the research questions, the conceptual framework of the research, or the dimensions included in the interview and/or observation.

2. Processing of data according to the thematic framework: At this stage, the data obtained is read and arranged according to the previously created framework. At this stage, data is selected for identification purposes and brought together in a meaningful and logical way. Depending on the framework created, some data may be left out or may not be important. Also at this stage, direct quotes are selected to be used later when writing the results.

3. Identification of findings: In the final stage, the organized data are defined and supported with direct quotations where necessary. At this stage, care should be taken to describe the data in an easily understandable and readable language and to avoid unnecessary repetitions.

4. Interpretation of the findings: Explaining, relating and making sense of the identified findings are done at this stage. Explaining the cause-effect relationships between the findings and making comparisons between different cases, if necessary, helps the interpretation made by the researcher to be more qualified.

Within the scope of the research, the videos of Damla Altun Channel between 1-31 August 2023 were examined in terms of body, information and space privacy with Descriptive Analysis.

Findings

In the research, the videos of Damla Altun channel with 758 thousand subscribers, dated August 2023, were examined with the Descriptive Analysis method in terms of body privacy, information privacy and location privacy. Violations of privacy, exposure and transformation of private space into public space have been detected in video content shared on YouTube.

Discussion, Conclusion and Recommendations

In the study, YouTuber Damla Altun's channel was subjected to descriptive analysis and the video contents between 1-31 August were examined. In this context, as required by descriptive analysis, the research was carried out by dividing into categories, and the videos were examined in terms of information privacy, body privacy and spatial privacy.

When the videos were examined, it was determined that Damla Altun shared posts that violated information privacy, body privacy and location privacy. Situations that are considered private in daily life, including sportswear, bikinis, hotel rooms, bathrooms and meals, were shared on Altun's channel. In addition, the shots of Altun swimming and taking a shower afterwards, and the bedroom shots of his girlfriend changing her clothes are proof of how the privacy line is destroyed on YouTube.

With YouTube being one of the most visited social media platforms, the opportunity for individuals to earn fame and money, and the emergence of a new professional group called YouTubers or Influencers, posts involving exposure to private space and privacy on the platform have reached their peak. This shows that in the world of digital surveillance, individuals voluntarily open themselves to surveillance and make their privacy transparent with their own consent. The fact that these videos have been watched hundreds of thousands of times shows that individuals approach content containing privacy and confidentiality with great interest.

The development of new communication technologies has made social media platforms a virtual public space, information and communication center, as well as a surveillance and surveillance center. While sharing personal data with third parties and constantly monitoring individuals by leaving digital traces threatens privacy, individuals must pay maximum attention to their behavior in the digital environment. At this point, it is extremely important to provide digital media literacy education from an early age and to raise awareness on the subject.

1. GİRİŞ

Mahremiyet, bireyin diğer bireylerle paylaşmak istemediği başkasından özenli bir şekilde sakınılan, gerek beden gerek de mekân anlamında özerk ve korunması gereken, dokunulmaz ve saklı tutulan olgu anlamına gelmektedir (Poyraz, 2020, s. 22). Özel hayat ve mahremiyet, “bireyin kendisiyle baş başa kalabildiği, istediği gibi düşünüp hareket edebildiği, ne zaman,

nerede ve hangi şartlarda diğer bireyler ile iletişim kuracağına kendisinin karar verdiği alan" olarak da ifade edilmektedir (Yüksel, 2003, s. 182). Mahremiyet, bireyin toplumdaki saygınlığının korunması ve şahsi bilginin denetiminin sağlanmasında anahtar bir unsurdur. Çünkü bireylerin mahremiyetinin korunması; kamusal alandaki saygınlığında, bireyin kendisini gerçekleştirmesinde ve akademik, ticari başarısında son derece önemlidir (Lokke, 2020, s. 20).

Mahremiyet algısı kişiden kişiye, kültürden kültüre değişmektedir. Herhangi bir davranış bir toplumda doğal olarak kabul edilirken başka bir toplumda ise mahremiyet ihlali olarak kabul edilebilmektedir. Diğer bireylerle ilişki sağlayan mekânlar, aşk, sevgi ve arkadaşlığın sembolleri olan özel eşyalar, portreler, mektuplar, anılar ve günlükler mahremiyet örnekleri olarak sıralanmaktadır (Aries & Duby, 2006, s. 233-234). Mahremiyet, altı başlıkta kategorize edilmektedir. Bunlar; yalnız kalma hakkı, bireyin kendisi hakkında bilgi erişimini sınırlandırması, gizlilik, kişisel bilgiler üzerinde kontrol sahibi olmak, bireyselliğin korunması ve eş ilişkilerinin, samimiyete yönelik mesafesidir (Solove, 2002, s. 1092). Mahremiyet türleri; bilgi, fiziki ve mekân mahremiyeti olarak üç başlıkta ele alınmaktadır. Bireylerin bu üç başlıkta kontrol hakkı vardır ve bu kontrol hakkının korunması gerekmektedir. Kamusal alanda, sosyalleşme zamanlarında bireylerin gerçekleştirdiği paylaşımlar, mahremiyetlerinin ihlal edilebileceği anlamına gelmemelidir. Bireyin izni olmadan mahremiyet sınırı aşılmamalıdır. Özetle mahremiyet, bireylerin içinden geldiği gibi yaşama hakkıdır (Arık & Arık, 2020, s. 449). Mahremiyet, yeni iletişim teknolojilerinin gelişimiyle üzerine çokça tartışılan bir olgu haline gelmiştir. Bireylerin sosyal medyadaki davranışlarında gündelik hayat ve dijital ortamdaki mahremiyet anlayışlarındaki farklar ortaya çıkmaktadır.

2. YOUTUBE VE MAHREMİYET İLİŞKİSİ

Web 2.0 teknolojisiyle ortaya çıkan sosyal medya, 2000'li yıllar ile birlikte artan çekim gücü ile beraber kullanıcı sayısını günden güne artırmıştır. Sosyal medyanın yükselişi, tüketim ve bilgi alışverişini ve aynı zamanda internetin değiş tokuş ve iş birliği ağı olarak geri döndüğünü göstermektedir. 2004 yılında ortaya çıkan Facebook ve 2005'te ortaya çıkan Twitter, hızlı ileti değiş tokuşuyla birlikte alternatif yayıncılık ortamı görevi görmüşlerdir (Van Dijk, 2018, s. 255). Bireyler, özel bir yazılım ve yeteneğe ihtiyaç duymaksızın içerik üretme, yayınlama ve paylaşma olanağını sosyal medya ile yakalamıştır. Popüler sosyal medya platformları olan Facebook, Twitter, Instagram, YouTube'da kullanıcılar kendi sayfalarını oluşturmakta, gruplara katılmakta ve içerikler oluşturarak paylaşmaktadır.

Dijitalleşme ile ortaya çıkan enformasyonda büyük bir artış görülmektedir. İnternete ve sosyal medyaya erişimin artmasıyla her gün sınırsız byte miktarında veri girişi yapılmaktadır. Bu devasa miktarda ortaya çıkan veri, büyük veri olarak adlandırılmaktadır (Timisi, 2016, s. 11). Büyük veri için sosyal medya, her saniye kullanıcıların devasa miktarda dijital iz ve veri bıraktığı çok önemli bir kaynaktır. “Ücretsiz” olarak kaydolunan sosyal medya platformlarında kullanıcılar mail adresini, telefon numarasını, kimlik bilgilerini vermenin yanı sıra doğum yerlerini, siyasi görüşlerini, ilişki durumları gibi özel hayat ve mahremiyetini içeren bilgilerini de kaydetmektedir. Sosyal medya şirketlerinin bu bilgileri depolaması ve üçüncü kişiler (reklamverenler) ile paylaşması bireylerin mahremiyetini tehdit etmektedir. Bu durum, sosyal medyayı aynı zamanda şirketler, istihbarat örgütleri ve bireyler için gözetleme merkezi haline getirmektedir. Sosyal medyanın gözetim konusunda geldiği boyutlar şu şekilde örneklendirilmektedir (Goodman, 2016, s. 104):

Actiom gibi şirketler, herkese açık veritabanlarını didik didik edip insanların sosyal medyada kendileri, arkadaşları veya aileleriyle ilgili bilinçli veya bilinçsiz olarak paylaştığı tüm kişisel bilgilerden elde edilen verileri bir araya getirerek, yaşayan Amerikalıların neredeyse tamamının hayatlarına müdahale eden, gelmiş geçmiş en kapsamlı istihbarat gözetleme sistemini kurdu. Bu teknolojik başarı, veri gözetleme toplumumuzun da “yeni normal” halini aldı. Eski başkan yardımcısı Al Gore’un, 2013’te Teksas, Austin’deki interaktif South by Southwest Festivali’ndeki konuşmasında belirttiği gibi, “stalker ekonomisi” dünyayı esir aldı.

Şirketler ve istihbarat örgütleri tarafından gerçekleştirilen rıza alınmadan, “gönülsüz” gözetimin yanı sıra günün önemli zaman dilimini sosyal medyada geçiren bireyler “gönüllü” olarak kendilerini platformlarda gözetime açarak, mahremiyetlerini bizzat kendileri tarafından şeffaflaştırmaktadır. Facebook’taki beğeniler, paylaşımlar, Twitter’da gönderilen mesajlar, Instagram’da paylaşılan en özel fotoğraflar, YouTube’daki mahremiyeti ihlal eden videolar bireylerin gözetime gönüllü olarak katılması anlamına gelmektedir. Bugün, gözetim için özel bir mekanizma kurmaya gerek kalmamakta, bireylerin sosyal medya platformlarında gösterdiği performans ile hedeflenen veriden çok daha fazlası elde edilebilmektedir. Özel hayatı içeren verilerin dijital ortamda bu denli dolaşıma girmesi, bireylerin en özel anının bile kalmamasına, özel alanın kamusal alan haline gelmesine neden olmaktadır.

YouTube da özel alanın kamusal alan haline geldiği, mahremiyet çizgisinin her geçen gün daha da belirsizleştiği sosyal medya platformlarından biridir. “Üreten Tüketici”nin en iyi sahneye çıktığı alanlardan biri olan YouTube’da bireylerin kendi kanalını oluşturma, eşzamanlı ve asenkron olarak yayın yapma, daha sonra bu yayınları kitlelerle paylaşma imkânı bulunmaktadır. YouTube algoritmaları ise sözde “ücretsiz” olarak sunduğu bu

özelliklerin yanında aslında kullanıcıdan çok daha fazlasını, mahremiyetini istemektedir. YouTube algoritması, özel hayat ve mahremiyeti ihlal eden şu işlemleri gerçekleştirmektedir (Walker, 2021, s. 53-54):

Youtube algoritması sitenin ana sayfası yüklendiğinde seyir zevkinize uygun içeriklerin karşınıza çıkmasını sağlar. Google'ın yapay zekâ araştırma ekibi Google Brain, bu önerileri kişilerin önceki görüntülemelerine uygun olacak biçimde geliştiriyorlar. Sistem, insanların video izleme alışkanlıklarındaki değişimi tespit edebilecek kadar akıllı. Google'ın pek çok özelliği gibi bu da son derece gizli saklı. 2016'da Google'ın üç çalışanın yayımladığı yazılarla olduğu gibi, bazen perde biraz olsun aralanabiliyor. Bu üç kişi Youtube'un video önerilerinin arkasındaki derin sinirsel yapıyı ortaya çıkardı. Bu sinir ağı daha önce izlediğimiz her videoyu, bunun yanında da Youtube arama geçmişimizi, nerede yaşadığımızı, cinsel yönelimimizi ve videoları ne türden bir cihazdan izlediğimizi de kapsayan "kullanıcının Youtube etkinlik geçmişi" denebilecek bilgileri deşiyor. Sonrasında bu bilgileri, sitedeki milyarlarca video arasından beğenebileceğimiz birkaç yüz tanesini seçip birkaç düzine indirmek için kullanıyor.

YouTube'da tüketiciye yönelik gerçekleştirilen gözetim, üreticiye yani YouTube'da yayın yapan, kanal sahibi olan kullanıcılara yönelik teşviklerle beraber ilerlemektedir. YouTube, kullanıcılarına abone sayısı, izlenme sayısına göre ödemeler yapmakta, bunun sonucunda kullanıcılar hedef kitlelerini ve izlenme oranlarını artırabilmek için sürekli yayın yapma ihtiyacıyla yaşamaktadır. Bu durum, kullanıcıların YouTube'un dijital işçisi haline gelmesine neden olurken diğer yandan da YouTube'dan daha fazla ücret kazanmak ve şöhret olma amacıyla daha çarpıcı, dikkat çekici içerikler paylaşılmasına sebep olmaktadır. İçeriklerin istikrarlı halde üretilmesi, ilgi çekici yeni içerik ihtiyacını artırdığı için bireylerin bilgi, fiziki ve mekân mahremiyetinden daha fazla ödün vermesine yol açmaktadır. Çünkü bireyler, mevcut kitlelerini korumak ve artırmak amacıyla başta kendilerinden olmak üzere çevresinden dikkat çekici, sansasyonel konular bulma arayışındadır. Özellikle bazı YouTuberların milyonları aşan abone sayısı ve izlenmeleri, ünlü olmaları, önemli meblağlar kazanmaları diğer YouTube içerik üreticilerine motivasyon kaynağı olarak, bu noktaya erişebilmek amacıyla bireyler, kişi mahremiyetinden daha kolay bir şekilde vazgeçmekte ve gözetim noktasına da gönüllü bir şekilde katılım gerçekleştirmektedir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

YouTube, günümüzde kullanıcıların yoğun bir şekilde içerik ürettiği ve diğer bireyler ile etkileşime girdiği platformlardan biridir. YouTuberlar, içeriklerinin daha geniş bir kitleye ulaşması adına dikkat çekici ve seri bir şekilde videolar üretmeye çalışmaktadır. Bu durum YouTube ortamında; mahremiyeti şeffaflaştıran, beden, bilgi ve mekân mahremiyetini yok eden ve teşhirciliği artıran paylaşımları normalleştirmektedir. Çalışmada, YouTube'da

mahremiyet algısının nasıl değişerek belirsizleştiği ve bireylerin özel alanının kamusal alana nasıl dönüştüğünü ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmayı, YouTube ve mahremiyet üzerine literatüre katkı sunacak olması önemli kılmıştır. Çalışma kapsamında YouTuber Damla Altun'un Ağustos 2023'teki videoları örneklem olarak belirlenmiş ve bu videolar mahremiyet açısından incelenmiştir. Çalışmada Damla Altun kanalının örneklem olarak seçilmesi, önemli bir abone sayısına (758 bin) sahip olması ve konu ile ilgili birçok örnek barındırmasından kaynaklıdır. Çalışmanın araştırma soruları şu şekildedir:

Soru 1: Damla Altun, içeriklerini oluştururken özel hayat ve mahremiyete dikkat ediyor mu?

Soru 2: Damla Altun Kanalında bilgi, beden ve mekân mahremiyeti açısından ortaya çıkan ihlaller nelerdir?

Çalışmada niteliksel olması sebebiyle yöntem olarak betimsel analiz seçilmiştir. Betimsel analiz dört aşamadan oluşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 256):

1. **Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma:** Araştırma sorularından, araştırmanın kavramsal çerçevesinden ya da görüşme ve/veya gözlemde yer alan boyutlardan yola çıkarak veri analizi için bir çerçeve oluşturulur.
2. **Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi:** Bu aşamada, daha önce oluşturulan çerçeveye göre elde edilen veriler okunur ve düzenlenir. Bu aşamada, verilerin tanımlama amacıyla seçilmesi, anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirilmesi söz konusudur. Oluşturulan çerçeveye göre bazı veriler dışarıda kalabilir ya da önemli olmayabilir. Ayrıca bu aşamada, daha sonra sonuçlar yazılırken kullanılacak doğrudan alıntılar da seçilir.
3. **Bulguların tanımlanması:** Son aşamada düzenlenen veriler tanımlanır ve gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenir. Bu aşamada verilerin kolay anlaşılır ve okunabilir bir dille tanımlanmasına ve gereksiz tekrarlardan kaçınılmasına dikkat edilmelidir.
4. **Bulguların yorumlanması:** Tanımlanan bulguların açıklanması, ilişkilendirilmesi ve anlamlandırılması bu aşamada yapılır. Bulgular arasındaki neden- sonuç ilişkilerinin açıklanması ve gerekirse farklı olgular arasında karşılaştırma yapılması, araştırmacı tarafından yapılan yorumun daha nitelikli olmasına yardımcı olur.

Araştırma kapsamında Betimsel Analiz ile Damla Altun Kanalının 1-31 Ağustos 2023 tarihindeki videoları beden, bilgi ve mekân mahremiyeti açısından incelenmiştir.

4. BULGULAR

4.1. Beden Mahremiyeti

Beden mahremiyeti, bireylerin ilk yaşlarından itibaren kendi bedenleri üzerinde keşfettikleri alan olarak ifade edilmektedir. Bununla beraber sosyal ve kültürel anlamda yaşanan değişim ve gelişmeler beden mahremiyeti anlayışında değişimlere yol açabilmektedir. Özellikle

çocukluk ve ergenlik zamanında aile bireyleri giyim tarzı konusunda rol model olarak görülebilmektedir (Berkup, 2015, s. 237):

Gündelik hayattaki mahremiyet anlayışında "özel" kabul edilen beden mahremiyeti, yeni iletişim teknolojilerinin gelişimi ile birlikte dönüşüme uğramıştır. Bireyler, yeni kamusal alanı haline gelen sosyal medya platformlarında bedenleri ile ilgili hemen hemen her gün fotoğraf veya video paylaşımları yapmaktadır. Bireylere para kazanma ve şöhret olma imkânı veren sosyal medya platformlarından biri olan YouTube'da da bireylerin beden ilgili paylaşımları son derece olağan karşılanmaktadır.

Damla Altun kanalının videoları incelendiğinde "vlog" şeklinde çekilen videoların birçok yerinde bedenin sergilendiği görülmektedir. Görsel 1'de yer alan içerikte Altun, güne başladığı andan itibaren günlük rutinini, kendisini ve sevgilisini videoya çekmektedir. Videoda, Altun'un giydiği spor elbisesi, bikinis ve sevgilisinin kıyafetini değiştirirken olan görüntüleri sergilenmektedir. Bunun yanı sıra gün içinde spor yaparken, yüzerken, duş alırken, yemek yerken bedenler sürekli kayıt altına alınmıştır.

Görsel 1. (Damla Altun, 13 Ağustos 2023)

Görsel 2. (Damla Altun, 13 Ağustos 2023)

Görsel 3’de yer alan içerikte ise Damla Altun ve arkadaşlarının tatilde denizde girerken olan görüntüler paylaşılmaktadır. Altun’un kendi bedenini yakın çekimde gösterdiği kaydın devamında yatak odasında gerçekleştirdiği makyaj videosu ile Altun, yüzünü sergilemektedir.

Görsel 3. (Damla Altun, 20 Ağustos 2023)

İnsanların nerede tatil yaptığı ya da nasıl tatil yaptığı gibi konular aslında mahremiyet olgusu içine girmektedir. Altun'un videolarında bu konuda sık sık ihlallerin yapıldığı görülmektedir.

4.2. Bilgi Mahremiyeti

Bilgi mahremiyeti; gizli olarak kabul edilen, kişisel olan bilgiler üzerinde kontrol sağlanmasıdır. Damla Altun kanalının videoları incelendiğinde bilgi mahremiyetine aykırı paylaşımlar tespit edilmiştir. Kişisel veriler, bireyin benliği ile ilgili doğrudan ilgilidir. Çok geniş bir alan olan, kişinin tercihlerinden duygu ve düşüncelerine kadar olan her şey bilgi mahremiyetini kapsamaktadır. Bu noktada bu bilgiler ile ilgili bireyin denetim yetkisini kaybetmesi aslında benliğini ve özerkliğini kaybetmesi anlamına gelmektedir (İzgi, 2014, s. 29).

Altun'un 13 Ağustos 2023 tarihinde çektiği "BEN DE BUNA BOZULUYORUM İŞTE 😊 | başbaşa bodrum tatili, yeni mekanlar, yeme içme spor rutinimiz" başlıklı videosunda bilgi mahremiyetine aykırı ifadeler kullandığı görülmektedir. Altun, videosunda kaldıkları otelde iki banyo olduğunu, kendisi ve sevgilisinin hangi banyoyu kullandığını açıklamaktadır. Ayrıca yatak odasının avizesini çeken Altun, aynı üründen bir markanın kendisine hediye etmek istediğini ifade etmektedir. Video devamında gün içinde gerçekleştireceği aktiviteleri sıralayan Altun, önce markete uğrayacaklarını sonra kahvelerini alıp sahile geçeceklerini söylemektedir. Sevgilisinin otel çalışanları ile konuşmasını çeken Damla Altun kameraya yaklaşarak, sevgilisinin oğlak burcu olduğunu sürekli soru sorarak her şeyi sorguladığını ifade etmektedir. Videoda sevgilisinin giydiği gömlekle ilgili yorumlarda bulunan Damla Altun,

sevgilisine iç çamaşırının görüldüğünü söylemektedir. Bunların yanı sıra yenilen yemeklerden içilen kahveye kadar her ayrıntı videolarda dile getirilmektedir (Damla Altun, 13 Ağustos 2023).

Damla Altun'un "İYİ Kİ KAMERAYI KAPATMAMIŞIM 🤩 | alaçatı tarihi otelimiz, bizimle hazırlan, fi season koleksiyonumuz" başlıklı videosu ise Altun'un "Kaldığımız yer ile ilgili tüm bilgileri size vereceğim" cümlesi ile başlamaktadır. Alaçatı'da Rasim Palas'ta konaklayacaklarını söyleyen Altun, otelin bütün bölümlerini kayıt altına almaktadır. Gittikleri sahilin giriş ücretinin 1000 lira ve harcama limitinin 1500 lira olduğunu vurgulayan Altun, otel odasına döndüğünde makyaj videosuna başlayarak makyaj ile alakalı bilgiler vermektedir.

Otel bilgilerinin verilmesi, bireylerin banyo tercihlerini belirtmesi, günlük yapılacak bütün rutinlerin anlatılması bilgi mahremiyetini içermektedir.

4.3. Mekân Mahremiyeti

Zhumagaziyeva ve Koç mekân mahremiyetini "kişiyi çevreleyen yakın fiziksel alanı korumak" olarak tanımlamaktadır (Zhumagaziyeva & Koç, 2010, s. 114). Damla Altun'un videoları incelendiğinde mekân mahremiyetini ihlal eden paylaşımlar tespit edilmiştir.

Görsel 3. (Damla Altun, 13 Ağustos 2023)

Altun'un 13 Ağustos 2023 tarihinde çektiği "BEN DE BUNA BOZULUYORUM İŞTE 😊 | başbaşa bodrum tatili, yeni mekânlar, yeme içme spor rutinimiz" başlıklı videosu kaldığı otelin fitness salonunda spor yaptığı görüntülerini içermektedir.

Görsel 4. (Damla Altun, 20 Ağustos 2023)

Damla Altun'un "İYİ Kİ KAMERAYI KAPATMAMIŞIM 😊 | alaçatı tarihi otelimiz, bizimle hazırlan, fi season koleksiyonumuz" başlıklı videosu ise Altun'un kaldıkları otelin yatak odasını, banyosunu paylaştığı görüntüler yer almaktadır.

Aynı videonun devamında sevgilisi ile gittiği restorandan çekim yapan Altun, mekâna dair her ayrıntıyı paylaşmaktadır.

Görsel 5. (Damla Altun, 20 Ağustos 2023)

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada YouTuber Damla Altun'un kanalı betimsel analize tabi tutularak, 1-31 Ağustos tarihleri arasındaki video içerikleri incelenmiştir. Bu kapsamda betimsel analizin gereği olarak araştırma kategorilere ayrılarak gerçekleştirilmiş, videolar bilgi mahremiyeti, beden mahremiyeti ve mekân mahremiyeti açısından incelenmiştir.

Videolar incelendiğinde Damla Altun'un bilgi mahremiyeti, beden mahremiyeti ve mekân mahremiyetini ihlal eden paylaşımlar yaptığı tespit edilmiştir. Spor elbisesi, bikini, otel odası, banyo, yemek içerikli günlük hayatta mahrem kabul edilen durumlar Altun'un kanalında paylaşılmıştır. Ayrıca Altun'un yüzerken ve sonrasında duş alırken olan çekimleri, sevgilisinin üstünü değiştirirken olan yatak odası çekimleri YouTube'da mahremiyet çizgisinin nasıl yok edildiğinin kanıtıdır.

YouTube'un en çok ziyaret edilen sosyal medya platformlarından biri olması, bireyler için şöhret ve para kazanma imkânı, YouTuber veya Influencer olarak adlandırılan yeni bir meslek grubunun ortaya çıkmasıyla platformda özel alan ve mahremiyet noktasında teşhir içeren paylaşımlar doruk noktasına ulaşmıştır. Bu durum dijital gözetim dünyasında bireylerin gönüllü olarak kendilerini gözetime açtıklarını, mahremiyetlerini kendi rızalarıyla şeffaflaştırdıklarını göstermektedir. Bu videoların yüzbinlerce kez izlenmesi de bireylerin özel hayat ve mahremiyet içeren içeriklere büyük bir ilgi ile yaklaştıklarını göstermektedir.

Yeni iletişim teknolojilerinin gelişimi, sosyal medya platformlarını sanal kamusal alan, enformasyon ve iletişim merkezi olmasının yanı sıra aynı zamanda bir gözetleme ve gözetlenme merkezi haline getirmiştir. Kişisel verilerin üçüncü kişiler ile paylaşılması ve bireylerin dijital iz bırakarak sürekli izlenmesi mahremiyeti tehdit etmekteyken bireylerin dijital ortamdaki davranışlarına azami olarak dikkat etmesi gerekmektedir. Bu noktada dijital medya okuryazarlığı eğitiminin küçük yaşlardan itibaren verilmesi ve konu ile ilgili farkındalık oluşması son derece büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda dijital gözetim, dijital iz takibi, deep fake, kimlik hırsızlıkları gibi konuların ne gibi sonuçları yol açabileceği akademik çalışmaların yanı sıra geleneksel ve dijital medyada da sık sık tartışılmalı, özel hayat ve mahremiyetin önemini altı çizilmelidir.

Lisans Bilgileri

Dicle Akademi Dergisi'nde yayınlanan eserler Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Copyrights

The works published in Journal of Dicle Academy are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Yazar Beyanı

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı: Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Etik Kurul Onayı: Bu araştırma için Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırma Etik Kurul Komisyonundan 14/06/2023 tarihli 2023-63 sayılı etik kurul onayı alınmıştır.

Yazar Katkıları: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar açısından ya da üçüncü taraflar açısından çalışmadan kaynaklı çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Aries, P. & Duby, G. (2006). Özel hayatın tarihi 3 rönesanstan aydınlanmaya (Çev. D. Çetinkasap). Yapı Kredi Yayınları.
- Arık, B. & Arık, B. (2020). "Facebook'un dönüşen mahremiyet yaklaşımı: Gelecek mahremiyettir", *Intermedia international e-Journal*. 7(13): 447-461.
- Berkup, S. B. (2015). Sosyal Ağlarda Bireysel Mahremiyet Paylaşımı: X ve Y Kuşakları Arasında Karşılaştırmalı Bir Analiz. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İzmir.
- Goodman, M. (2016). Geleceğin suçları dijital dünyanın karanlık yüzü (Çev. M. Goodman).Timaş Yayınları.
- İzgi, M. C. (2014). "Mahremiyet kavramı bağlamında kişisel sağlık verileri", *Türkiye Biyoetik dergisi*. 1(1): 25-37.

-
- Lokke, E. (2020). Mahremiyet dijital toplumda özel hayat (Çev. D. Başak). Koç Üniversitesi Yayınları.
- Poyraz, H. (2020). Mahremiyet, mahrumiyet, hürriyet. Şişman, N. (Ed.). *Mahremiyet hayatın sınırları ve sınırları içinde* (s. 21-35). İnsan Yayınları.
- Solove, D. J. (2002). Conceptualizing privacy. *California law review*, 90(4), 1087–1155. <https://doi.org/10.2307/3481326>
- Timisi, N. (2016). *Dijital kavramlar, olanaklar, deneyimler*. Timisi, N. (Ed). Kalkedon Yayınları.
- Van Dijk, T. (2018). Ağ toplumu (Çev. Ö. Sakin). Kafka Yayınları.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Walker, C. S. (2021). YouTuberlar (Çev. B. M. Demir). Lykeion Yayıncılık.
- Yüksel, M. (2003). “Mahremiyet hakkı ve sosyo – tarihsel gelişimi”, *Ankara Üniversitesi sbf dergisi*. 58(01).
- Zhumagaziyeva, A. & Koç, F. (2010). “Kültürel etkileşimde kadınların giysi alışkanlıklarındaki değişimin mahremiyet açısından incelenmesi (Kazakistan ve Türkiye Örneği), *e-Journal of new world sciences Academy*. 5(2): 113-131.